

Statens vegvesen Region nord
Postboks 1403
8002 BODØ

Saksbehandler: Hege Rasmussen
e-post: fmnohra@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 56
Vår ref: 2012/4294
Deres ref: 15/200560
Vår dato: 08.12.2015
Deres dato: 09.11.2015
Arkivkode: 461.3

Rapport og pålegg om redegjørelse – tilsyn ved Rv 80 Hunstadmoen – Thallekrysset

Vi viser til tilsyn gjennomført ved bygging av ny trasé med tunnel på Rv 80 Hunstadmoen – Thallekrysset den 25. november 2015.

VEDTAK

*Med medhold i lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 49 bes Statens vegvesen Region Nord om å redegjøre skriftlig til Fylkesmannen for de tiltakene som er gjennomført for å rette opp registrerte avvik **innen 31. januar 2016**. Hvis ikke avvikene da er rettet opp, må redegjørelsen inneholde en tidfestet, forpliktende plan for hvordan disse skal rettes opp.*

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt tilbakemelding innen fristen som er satt kan det bli aktuelt å ilegge tvangsmulkt. Et vedtak om tvangsmulkt vil fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73.

Under tilsynet ble det gjort følgende funn:

Avvik 1 Prøvetaking av prosessvann fra tunneldriften ivaretar ikke kravet til midlingstid.

Avvik 2 Det er mangler ved virksomhetens kjemikaliesubstitusjon.

Avvik 3 Det kan ikke dokumenteres at farlig avfall er levert til godkjent avfallsmottak.

Det er også registrert en anmerkning som går på lagring av farlig avfall.

BAKGRUNN

Tilsynet var en del av vår rutinemessige oppfølging av konsesjonsbelagte virksomheter i de bransjene der Fylkesmannen er forurensningsmyndighet.

Kontrollen var for øvrig ikke en total gjennomgang av organisasjonen, men en stikkprøvekontroll på utvalgte tema.

Avvik betegnes som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Anmerkning er andre forhold som tilsynsetaten mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse-, miljø- og sikkerhet.

Dokumentgrunnlaget for kontrollen var:

- Utslippstillatelse for midlertidige anleggsarbeider, datert 13.12.2012
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall, av 13.03.1981, med tilhørende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukstjenester, av 11.06.1976, med tilhørende forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, av 6.12.1996

GJENNOMFØRING

Tilsynet ble gjennomført på Statens vegvesens kontor i Bodø den 25. november 2015.

Deltakere ved tilsynet var Tor Oberg Jensen og Michael Rasmussen fra Statens vegvesen og Sturla Larsen og Kjetil Rong fra Veidekke. Fra Fylkesmannen deltok Hege Rasmussen, Oddlaug Knutsen og Sten Bruaas.

Det ble først gjennomført en samtale der Vegvesenet og Veidekke ble bedt om å svare på en del spørsmål knyttet til oppfølgingen av det aktuelle regelverket. Det ble også foretatt en befaring på anlegget. Til slutt ble det gitt en kort muntlig redegjørelse over registrerte funn.

REGISTRERTE AVVIK OG ANMERKNINGER

Avvik 1

Prøvetaking av prosessvann fra tunneldriften ivaretar ikke kravet til midlingstid.

Avvik fra Tillatelsen vilkår 3.1 og 3.3
Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, pkt 6

Kommentar

Det er satt grenseverdier for utslipp av suspendert stoff (SS) fra spyle- og drengsvann fra tunneldrift i tillatelsen med konsentrasjon på maksimalt 100 mg/liter ved utslipp til Bodøelva og maksimalt 400 mg/liter til Jensvollbekken.

Det alternative tunnelpåhugget mot Jensvalldalen er ikke iverksatt. Det er etablert et massedeponi i Jensvalldalen, men dette mottar ikke tunnelmasser som anslått i søknaden og avrenningen er dermed mindre enn forutsatt. Avløpsvannet fra deponiet renner gjennom et sedimenteringsbasseng, før utslipp til lokal bekk og videre mot myrområdet ved Kretjønnå. Dette anses som tilfredsstillende for å forhindre nedslamming av disse våtmarksområdene.

Ved tunnelpåhugget ved Bodøelv er det etablert rensing først med sentrifuge, så containerbasert sedimenteringsanlegg, finmasket oljefilter og utendørs sedimenteringsbasseng før prosessvannet går til et temperaturutjevningssbasseng før utslipp til Bodøelva. Ved inspeksjon av utslippspunktet i elva kunne det ikke ses påvirkning fra anleggsdrifta.

Etter den containerbaserte delen av renseanlegget logges det fortløpende vannmengde, turbiditet, pH og temperatur.

Vegvesenet kunne imidlertid vise frem tall for SS i sin journal uten at det kunne redegjøres for hvordan disse tallene var fremkommet.

Det tas prøver i elva en gang per uke, som analyseres på SS. Slik kravet i tillatelsen er utformet skal SS måles med en midlingstid på én uke. Det vil da normalt tas et antall døgnprøver som settes sammen til en ukeblandprøve for å gi et bilde av forurensningssituasjonen. Dette er et lempeligere krav enn døgnblandprøve eller øyeblikksprøve, da den ikke fanger opp større kortvarige variasjoner i forurensningsbelastningen.

Renseanlegget virker å ivareta Bodøelva på en tilfredsstillende måte. Det formelle kravet til dokumentasjon av rensegrad er imidlertid ikke imøtekommet. Det må fremlegges dokumentasjon på at vilkåret i tillatelsen er overholdt.

Fylkesmannen kan være villig til å vurdere kravstillingen her eller se på andre praktiske tilnærminger. Vårt hovedfokus er å ivareta resipienten slik at negativ påvirkning av Bodøelva unngås. Renseanlegget ser ut til å virke tilfredsstillende. Dokumentasjon på dette kan oppnås på flere måter og det er hensiktsmessig å finne en tilnærming som er praktisk og enkel og følge opp.

Avvik 2

Det er mangler ved virksomhetens kjemikaliesubstitusjon.

Avvik fra   Produktkontrolloven § 3a
Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, pkt 6

Kommentar

Substitusjonsplikt innebærer at virksomheter som bruker produkter med innhold av kjemisk stoff som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse skal vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for slik virkning. Virksomheten skal i så fall velge dette alternativet, hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Ved prosjektet benyttes Veidekkes system ProductXchange – PXC. Her gjøres en risikovurdering av hvert produkt som legges inn. Det gis så en klassifisering med grønn, gul eller svart markering.

Ved tilsynet kunne det ikke fremvises en skriftlig dokumentert rutine for substitusjonsplikt. Dette er forventet at skal være på plass ved virksomheter av denne størrelsen. Man har verktøyet for å gjøre substitusjonsvurderinger, men det må også finnes en overordnet

---

rutine/instruks som sier noe om hvilke vurderinger som skal gjøres og som legger føringer for hvordan disse skal etterfølges.

Ved innkjøp hos forhandlere der virksomheten har avtale blir nye produkter lagt inn i PXC. Det kommer så opp et varsel, og produktet risikovurderes og gis en klassifisering. Substitusjonsvurderingen gjøres dermed etter at produktet er kjøpt inn.

Det ble opplyst at i praksis kan alle ansatte på byggetrinnnet handle inn produkter. Slik innkjøpsordningen fungerer virker det ikke å være god kontroll med hva som kjøpes inn, eller om det kjøpes inn produkter der man tidligere har avgjort at mer miljøvennlige alternativer skal benyttes. PXC virker å gi et godt verktøy for å ha oversikt over kjemikaliebeholdningen og gjøre substitusjonsvurderinger, men undergraves ved at innkjøpene ikke er bedre regulert. Det gjøres en klassifisering av de ulike produktene, men det virker ikke som om denne klassifiseringen får stor praktisk betydning når det gjøres innkjøp.

Avvik 3

Det kan ikke dokumenteres at farlig avfall er levert til godkjent avfallsmottak.

Avvik fra Avfallsforskriften §§ 11-8, 11-12

Kommentar

Virksomheter som leverer farlig avfall skal gi tilstrekkelige opplysninger om avfallets opprinnelse, innhold og egenskaper, slik at den videre håndteringen av avfallet kan skje på en forsvarlig måte. Når avfallet leveres skal virksomheten fylle ut et deklarasjonsskjema som er godkjent av Miljødirektoratet.

1. mai 2015 ble Avfallsdeklarerer.no¹ tatt i bruk. Det vil være en overgangsperiode på ett år der det elektroniske deklareringsystemet og det gamle papirbaserte systemet vil eksistere parallelt. Fra 1. mai 2016 skal all deklarerer av farlig avfall skje gjennom Avfallsdeklarerer.no. Den enkelte bedriften må da registrere seg her for å fylle ut deklarasjonsskjema. Vi kan ikke se at Statens vegvesen Region Nord er registrert. Veidekke er registrert med en rekke enheter.

Ved tilsynet kunne det ikke fremvises dokumentasjon på deklarerert farlig avfall. Man viste til at dette ble ivarettatt av Østbø. Utfylt og signert deklarasjonsskjema, enten elektronisk eller på papirform, er virksomhetens eneste gyldige dokumentasjon på levert farlig avfall. Disse må være tilgjengelig ved kontroll fra forurensningsmyndigheten. Uten dette kan det ikke dokumenteres at farlig avfall er levert til godkjent avfallsmottaker.

Anmerkning

Lagring av farlig avfall er noe mangelfull.

Referanse Avfallsforskriften § 11-5

---

¹ <http://www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2014/Desember-2014/Innforer-elektronisk-avfallsdeklarerer-i-2015/>

Kommentar

Sikringen av lagret farlig avfall er tilfredsstillende. Dette er lagret inne i containere, utilgjengelig for uvedkommende og slik at det er mulig å fange opp søl eller lekkasjer.

Beholdere som var plassert i farlig avfallscontaineren var tilfredsstillende merket. Det ble observert lysstoffrør som var plassert uemballert i farlig avfallscontaineren. Disse inneholder kvikksølv som frigjøres dersom lysrørene knuses. De må derfor lagres i egnet beholder for å forebygge knusing, og det er samme krav til merking av disse som øvrig farlig avfall.

Det ble observert en IBC-beholder i containeren for kjemikalielagring tilknyttet verkstedhallen. Denne var ikke merket, og ut i fra innholdets utseende, og at det lå flere tomme oljekanner på toppen kunne det se ut som om den ble brukt til spillolje. Beholdere med farlig avfall må være tydelig merket slik at man sikrer forsvarlig håndtering av dette videre og unngår misforståelser slik at ulike avfallstyper sammenblandes. Også dersom beholderen inneholder oljeprodukt (ikke avfall) må den være merket for å ivareta aktsomhetsplikten i produktkontrollloven § 3.

ANNET

Avvik meldes inn gjennom Veidekkes system, og overføres så til Vegvesenets system. Det kunne fremvises et par miljørelaterte avvik ved gjennomgang av registrerte avvik for prosjektet. Man har fokus på at avvik skal være lukket før de meldes inn. Veidekke tar opp avvik med arbeidere på anlegget på morgenmøter. Det kunne vært synliggjort på en bedre måte i systemet hvordan avvikene fordeler seg på ulike kategorier, som miljø, sikkerhet, kvalitet osv. På et anlegg av denne størrelsen må det forventes at det inntreffer hendelser som kvalifiserer som miljøavvik.

Ulike typer mindre uhell, lekkasjer ol er det lett å ta hånd om der og da, og man tenker ikke på å rapportere det i avvikssystemet. Dermed er det lett at man går glipp av f eks uhensiktsmessig tilrettelegging, gjentatte/systematiske avvik osv som kanskje enkelt kunne vært forebygget dersom de hadde vært synliggjort i avviksrapporter. Det er derfor viktig at det er kultur i virksomheten for å være oppmerksom på disse tingene, og for å melde fra når man oppdager hendelser eller ser forbedringspotensial. Det er også viktig at dette er fokus på i ulike fora slik at alle ansatte har en felles forståelse for avvikshåndtering og miljøavvik.

Det må også fremgå av systemet hvordan hendelsene er fulgt opp.

GEBYR

Fylkesmannen er pålagt å kreve inn gebyr ved tilsyn i henhold til *forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 39 gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven*. Gebyr for virksomheter med tillatelse fastsettes ut fra risikoklasse.

Anlegget er plassert i risikoklasse 3. Dette innebærer at selskapet skal betale kr 12 200,- i gebyr for tilsynet, jf forurensningsforskriften § 39-6 om gebyr for kontroll av inntil en dags varighet i virksomheter med tillatelse. Vi vil oversende opplysninger om kontrollen til Miljødirektoratet, som vil stå for innkreving av gebyret.

SAKSOPPLYSNINGER OG KLAGEADGANG

Det gis en **frist på 14 dager** fra dette brevet er mottatt til å kommentere tilsynsrapporten. Etter denne fristen vil rapporten anses som endelig.

Vi ber i første omgang om en redegjørelse for hvordan dere vil følge opp de avvikene som er registrert. Vi gjør oppmerksom på at dersom vi finner det nødvendig kan det i vår videre oppfølging bli gitt pålegg om gjennomføring av tiltak.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse **innen 3 uker** fra det tidspunktet underretning om vedtaket er mottatt. En eventuell klage skal angi det vedtaket som det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til **Fylkesmannen i Nordland, 8002 Bodø**.

En eventuell klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning, eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf forvaltningsloven § 42.

Avgjørelsen av spørsmålet om iverksettelse kan ikke påklages.

Med hilsen

Oddlaug Ellen Knutsen (e.f.)
seksjonsleder

Hege Rasmussen
senioringeniør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Veidekke Entreprenør AS   Børsingveien 1   8075 BODØ